

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет інформаційних технологій, обліку та фінансів

Кафедра фінансів і кредиту

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

ПЕТРИЧУК Анна Сергіївна

УДК 336.76

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Кредитний ризик та методи його оцінки у банківській
діяльності

072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Подається на здобуття освітнього ступеня бакалавра

кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ Анна ПЕТРИЧУК

Керівник роботи
Шубенко Інна Андріївна,
к.е.н., доцент

Житомир – 2025

Робота виконана на кафедрі фінансів і кредиту Поліського національного університету

Рецензент:

доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту Поліського національного університету, к.е.н., доц. Гайдучок Тетяна Станіславівна

Висновок комісії за результатами попереднього захисту:

допустити до захисту

Голова комісії _____ Олександр ВІЛЕНЧУК

Висновок кафедри фінансів і кредиту за результатами попереднього захисту:
допустити до захисту.

Протокол засідання кафедри фінансів і кредиту № __ від «__» червня 2025 р.

В. о. завідувача кафедри фінансів і кредиту _____ Лариса НЕДІЛЬСЬКА

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти Анна Сергіївна ПЕТРИЧУК захистила кваліфікаційну роботу з оцінкою:

сума балів за 100-бальною шкалою _____,

за університетською шкалою _____

Секретар ЕК _____ Тетяна ТОВСТУХА

«__» червня 2025 р.

АНОТАЦІЯ

Петричук А.С. Кредитний ризик та методи його оцінки у банківській діяльності. – Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра за спеціальністю 072 – Фінанси, банківська справа та страхування. – Поліський національний університет, Житомир, 2025.

У кваліфікаційній роботі досліджено теоретико-методичні основи оцінки кредитного ризику банківських установ. Проведено аналіз структури та динаміки кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк», виявлено основні проблеми у сфері управління кредитними ризиками та визначено рівень ефективності існуючих підходів; запропоновано шляхи вдосконалення методів оцінки кредитного ризику, зокрема через інтеграцію інструментів машинного навчання, застосування Big Data та розширення аналітичної бази за рахунок альтернативних джерел даних.

Ключові слова: кредитний ризик, управління ризиками, кредитний портфель, банк.

ANNOTATION

Petrychuk A.S. Credit Risk and Methods of Its Assessment in Banking Activities. – Manuscript.

Qualifying work for a bachelor's degree in specialty 072 – Finance, Banking and Insurance. – Polissya National University, Zhytomyr, 2025.

The thesis explores the theoretical and methodological foundations of credit risk assessment in banking institutions. It analyzes the structure and dynamics of the loan portfolio of JSC CB "PrivatBank", identifies key issues in credit risk management, and evaluates the effectiveness of existing approaches. The work proposes ways to enhance credit risk assessment methods, particularly through the integration of machine learning tools, the use of Big Data, and the expansion of the analytical base by incorporating alternative data sources.

Keywords: credit risk, risk management, loan portfolio, bank.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ КРЕДИТНОГО РИЗИКУ ТА МЕТОДІВ ЙОГО ОЦІНКИ	7
Висновки до розділу 1	12
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ КРЕДИТНОГО РИЗИКУ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»	13
Висновки до розділу 2	19
РОЗДІЛ 3 ПРОГНОЗУВАННЯ КРЕДИТНОГО РИЗИКУ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДІВ ОЦІНКИ КРЕДИТНОГО РИЗИКУ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»	20
Висновки до розділу 3	24
ВИСНОВКИ.....	25
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	27
ДОДАТКИ.....	Помилка! Закладку не визначено.

ВСТУП

Актуальність теми дослідження та аналіз останніх досліджень. У сучасній фінансово-економічній системі стабільність та прибутковість банків значною мірою залежать від ефективного управління ризиками, серед яких ключове місце посідає кредитний ризик. Через економічну нестабільність, війну, конкуренцію та зниження платоспроможності позичальників банки все частіше стикаються з труднощами повернення кредитів.

Кредитний ризик виникає через імовірність невиконання боржником зобов'язань, що може призвести до фінансових втрат. Гладинець Н.Ю. і Хланта С.П. наголошують на можливості збитків через неспроможність позичальника. Савлук М.І. підкреслює, що ризик охоплює і кредитора, що потребує комплексного аналізу. Криклій О.А. та Маслак Н.Г. акцентують на внутрішніх і зовнішніх чинниках, які можуть зменшити вартість активів банку. Ларіонова К. і Танасієнко Н. розглядають кредитний ризик як вартісне вираження потенційних втрат, що вимагає багаторівневих підходів до його оцінки.

Дослідження цього ризику є важливим як у науковому, так і в практичному вимірах для стабільності банківської системи.

Мета і завдання роботи: *Метою* написання даної роботи є: дослідження кредитного ризику; прогнозування кредитного ризику та визначення методів його удосконалення та у комерційному банку. Для досягнення цієї мети необхідно вирішити низку теоретичних і практичних завдань у межах кваліфікаційної роботи, серед яких:

- дослідити теоретичні засади кредитного ризику та методи його оцінки;
- здійснити аналіз кредитного ризику АТ КБ «ПриватБанк»;
- визначити шляхи вдосконалення методів кредитного ризику в АТ КБ «ПриватБанк».

Об'єкт та предмет дослідження. *Об'єктом* даного дослідження виступає кредитний ризик та механізми його оцінювання в діяльності банківської установи. У межах цього об'єкта *предметом* аналізу є комплекс теоретичних,

методологічних і практичних аспектів, пов'язаних з ідентифікацією та оцінкою кредитних ризиків у комерційному банку.

Методи дослідження. У ході дослідження застосовувалися такі методи:: метод наукових узагальнень використовувався для розкриття змісту кредитного ризику та окреслення сутності оцінки кредитного ризику; економіко-статистичний, зокрема прийом порівняння для аналізу кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» на основі показників попередніх років; табличний метод для систематизації та презентації аналітичних даних; а також метод прогнозування, що використовувався для оцінки майбутнього стану кредитного ризику банку.

Перелік публікацій автора за темою дослідження. Головні положення кваліфікаційної роботи були представлені автором у доповідях на тему:

1. Кредитний ризик банківських установ та методи його мінімізації. Матеріали науково-практичної конференції «Студентські наукові читання: 2024» (28 листопада 2024 р., Поліський національний університет).

2. Склад та динаміка кредитного портфеля АТ КБ «Приват банк» та оцінка його якості. Матеріали науково-практичної конференції «Фінансовий механізм забезпечення відновлення економіки України в сучасних умовах» (26 лютого 2025 р., Державний податковий університет).

Практичне значення отриманих результатів. Практичне значення отриманих результатів полягає у зміцненні теоретичних засад дослідження та формуванні конкретних рекомендацій щодо управління кредитним ризиком і вдосконалення методів його оцінки.

Структура та обсяг роботи. Структура кваліфікаційної роботи складається з вступу, одного теоретичного та двох практичних розділів, загальних висновків і рекомендацій, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи становить 21 сторінку машинописного тексту, що включає 3 таблиці у тексті та 7 таблиць у додатках, 2 рисунки в основній частині та 1 рисунок у додатках. До списку використаних джерел увійшло 41 найменування.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ КРЕДИТНОГО РИЗИКУ ТА МЕТОДІВ ЙОГО ОЦІНКИ

Економіка будь-якої країни стикається з різноманітними ризиками у своїх сферах діяльності. Банківська сфера є однією з найбільш схильних до них. Ризик - це ймовірність виникнення несприятливих подій або втрат через невизначеність чи непередбачувані обставини. Він виникає у ситуаціях, коли немає впевненості щодо майбутніх подій, результатів або рішень. Кредитний ризик є одним із ключових чинників, що визначають фінансову стабільність банківської системи в цілому та кожної окремої банківської установи. У сучасних умовах нестабільного економічного середовища та значних ринкових коливань правильне розуміння, управління та мінімізація кредитних ризиків є обов'язковими для забезпечення стійкості комерційних банків. Адже саме кредитні операції забезпечують банкам основну частину доходів, але водночас є джерелом найвищих ризиків.

Трактування сутності та значення поняття «кредитний ризик» є різноманітними. Ця тема досліджувалась багатьма науковцями. Більшість із них схиляються до думки, що кредитний ризик є виключно ризиком банківської установи. Проте, на нашу думку, цей ризик стосується також і позичальника, адже він бере на себе зобов'язання погасити заборгованість перед банком [41]. З метою узагальнення різних підходів до трактування цього поняття доцільно проаналізувати найпоширеніші визначення терміна «кредитний ризик», які представлені у вітчизняних нормативно-правових документах та наукових джерелах (додаток А).

Порівняння визначень показує, що поняття кредитного ризику розглядається з різних позицій: нормативної, наукової та комплексної. Регуляторні документи акцентують увагу на розрахунку ймовірних збитків у разі дефолту, тоді як наукові джерела підкреслюють економічну природу ризику та взаємозв'язок між банком і позичальником [20].

Слід зазначити, що кредитний ризик безпосередньо пов'язаний із суб'єктом, який його несе, що дає змогу виділити індивідуальний та портфельний кредитний ризик. Індивідуальний кредитний ризик [10] виникає внаслідок нездатності конкретного позичальника своєчасно та в повному обсязі виконати зобов'язання щодо погашення основної суми кредиту та нарахованих відсотків згідно з умовами кредитного договору [10]. Портфельний кредитний ризик є середньозваженим показником ризиків, що стосуються всіх кредитних угод у портфелі банку. Іншими словами, це ймовірність зменшення частки активів банку або їхньої прибутковості порівняно з очікуваним рівнем [18].

Кредитний ризик, як правило може не тільки негативно вплинути на банківську установу, а й запустити розвиток інших ризиків, які в результаті розвитку можуть бути «крахом» для банку та розповсюдитись на банківську систему. Серед основних:

- ризик ліквідності – банк не здатний виконати свої зобов'язання через брак коштів;
- ризик концентрації – велика частина кредитного портфеля пов'язана з однією галуззю або кількома великими клієнтами;
- ризик дефолту – коли позичальники не можуть виконати свої зобов'язання за кредитними договорами;
- галузевий ризик – виникає через економічні проблеми у певних секторах економіки;
- країновий ризик – пов'язаний з нестабільною політичною або економічною ситуацією в регіонах, де розташовані позичальники [10].

Кожне явище має свою класифікацію. Кредитний ризик не є виключенням і тому у додатку Б наведена детальна класифікація кредитного ризику.

Для створення кредитного ризику повинні бути чинники, які сприяють його утворенню. Розуміння ключових факторів, що впливають на появу кредитного ризику, допомагає краще управляти ним і знижувати можливі втрати.

До основних факторів, що сприяють виникненню кредитного ризику, належать: значна частка кредитів, наданих обмеженій кількості позичальників або окремим секторам економіки (тобто висока концентрація кредитних операцій у певних галузях); часті зміни в кредитній політиці; великий обсяг кредитів, наданих клієнтам із фінансовими проблемами; високий рівень проблемних активів; надто швидке збільшення обсягів кредитування, що не відповідає структурі, термінам чи методам розрахунків тощо [21].

Науковці розподіляють чинники ризику на три ступені керованості:

- керовані (регульовані) фактори - ті, що характеризують ефективність роботи колективу;
- нерегульовані або важко регульовані фактори - ті, що залежать від досвіду банку в минулому [19].;
- некеровані (нерегульовані) фактори - ті, які не можуть бути змінені суб'єктами управління банківської установи [21].

Розрізняють також три основні групи чинників кредитного ризику банківських установ (додаток В).

Наведена класифікація не є єдиною, адже тема чинників кредитного ризику є однією з найбільш досліджуваних у сучасній банківській справі. Проте, на мою думку, саме дана класифікація більш чітко й комплексно відображає чинники ризику, дозволяючи згрупувати їх за середовищем виникнення, характером формування та сферою охоплення.

Знаючи, які чинники можуть вплинути на появу кредитного ризику, банк для ефективного його регулювання розробляє методологію його зниження та оцінки ризику [40, 41].

Управління кредитним ризиком трактується як сукупність цілеспрямованих дій, які забезпечують своєчасне виявлення, кількісну та якісну оцінку, контроль і зниження ймовірних збитків, що можуть виникнути внаслідок неспроможності позичальника виконати свої фінансові зобов'язання.

Основне завдання цього процесу полягає у досягненні стабільного функціонування банківської установи шляхом забезпечення прийняттого рівня

ризиків при збереженні прибутковості операцій. У науковій літературі наголошується, що ефективна система управління кредитними ризиками повинна враховувати не лише внутрішні аспекти діяльності банку, але й зовнішні економічні умови, зокрема галузеві ризики та загальноекономічну кон'юнктуру [13]. Комплексний підхід до управління кредитним ризиком дозволяє не тільки зменшити можливість виникнення втрат, але й підвищити довіру до банківської системи загалом.

Кожен банк повинен створювати індивідуальну кредитну політику, яка враховує його стратегічні напрями, специфіку роботи, фінансові можливості самого банку та його клієнтів, рівень прийнятного кредитного ризику, а також визначає права та обов'язки відповідних співробітників банку. У процесі розробки кредитної політики банку важливо визначити пріоритети щодо формування кредитного портфеля, зосереджуючись на його диверсифікації з метою оптимізації кредитної стратегії та зниження ризиків [24].

Одним із найважливіших інструментів ефективного управління кредитною діяльністю банку є продумана та чітко структурована кредитна політика. Її стратегічне значення полягає в тому, що вона забезпечує формування якісного кредитного портфеля, який не лише генерує прибуток, а й відповідає вимогам фінансової безпеки. Зокрема, кредитна політика спрямована на:

- досягнення фінансової результативності через зважену видачу кредитів;
- управління рівнем ризику, що супроводжує кредитні операції;
- дотримання нормативів, встановлених НБУ та іншими регуляторами (Закон України «Про банки і банківську діяльність»).

В умовах ринкової нестабільності та зростання боргового навантаження на економіку особливої ваги набувають методи запобігання та мінімізації кредитного ризику, які впроваджуються банками відповідно до законодавства України та нормативно-правових актів НБУ. До найпоширеніших з них належать:

- *Диверсифікація кредитного портфеля* – полягає у розподілі позик між позичальниками з різною галузевою приналежністю, розміром бізнесу,

регіоном діяльності, юридичним статусом. Такий підхід дозволяє зменшити залежність банку від окремих клієнтів або секторів економіки, що регламентовано постановою НБУ №351 від 30.06.2016 р. «Про визначення розміру кредитного ризику» [29].

- *Лімітування кредитних операцій* – це встановлення граничних обсягів кредитування певного контрагента або групи пов'язаних осіб. Даний метод передбачений Законом України «Про банки і банківську діяльність» (ст. 52) [26] та оновленими нормами Постанови НБУ №40 від 30.03.2023 р. [30].

- *Створення резервів під можливі втрати* – банки зобов'язані формувати резерви на покриття очікуваних збитків від активних операцій, що прямо передбачено в Положенні, затвердженому Постановою НБУ №351 [29]. Це забезпечує фінансову стійкість банку в разі дефолтів.

- *Застосування кредитних деривативів* – деякі установи використовують інструменти хеджування, такі як кредитні дефолтні свопи (CDS), для передачі частини ризику третій стороні. Хоча цей інструмент більш поширений у міжнародній практиці, українські банки також мають право використовувати похідні фінансові інструменти відповідно до Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» [31].

- *Використання системи забезпечення виконання зобов'язань* – це може бути застава, порука, гарантія, неустойка (штраф, пеня), які регулюються Цивільним кодексом України (гл. 49–50) [39]. Такі механізми дозволяють банку знизити ризик втрати активів.

- *Кредитне страхування* – передбачає обов'язкове або добровільне страхування предмета застави або самого кредитного зобов'язання. Це зменшує потенційні втрати банку у разі неплатоспроможності клієнта. Регулюється Законом України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» [33].

- *Оцінка фінансового стану позичальника* – банк проводить поглиблений аналіз кредитоспроможності, враховуючи фінансову звітність, грошові потоки, кредитну історію та інші фактори, як це вимагається в рамках внутрішніх

політик, погоджених з НБУ відповідно до рішення НБУ №225-рш від 17.04.2018 р. [30].

- *Моніторинг зовнішнього середовища* – банки зобов’язані регулярно аналізувати економічні, політичні та соціальні ризики, що можуть вплинути на платоспроможність клієнтів. Такий аналіз є частиною загальної системи ризик-менеджменту, відповідно до Постанови НБУ №40 від 30.03.2023 р. [30].

Сучасна банківська система використовує комплексний підхід до управління кредитним ризиком, де кожен із вказаних методів доповнює інші, формуючи надійний механізм захисту банку від найбільш ймовірного ризику. Важливо зазначити, що ефективність таких заходів значною мірою залежить від якості внутрішнього контролю, систем управління ризиками та професійного рівня персоналу банківських установ.

Висновки до розділу 1

1. Кредитний ризик – це ймовірність збитків банку через невиконання зобов’язань позичальником. Він впливає на стабільність, прибутковість і ліквідність банку та потребує глибокого розуміння джерел і механізмів впливу.

2. Фактори кредитного ризику поділяються на внутрішні й зовнішні, а також на керовані, регульовані й некеровані. Їх системна оцінка дозволяє оперативно реагувати на загрози. Важливе значення має портфельний ризик, що показує сукупний вплив усіх кредитів на фінансову стійкість банку.

3. Основні інструменти зниження кредитного ризику – диверсифікація портфеля, страхування, резерви, фінансова оцінка позичальника. Ключову роль відіграє кредитна політика, яка має відповідати економічним умовам, законодавству й стратегії банку. Комплексне управління ризиками зміцнює фінансову стабільність і довіру до установи.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ КРЕДИТНОГО РИЗИКУ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

АТ КБ «ПриватБанк» є провідним банком України, який повністю належить державі та виконує важливу роль у фінансовій системі країни. У зв'язку з масштабністю діяльності та значною часткою у кредитному ринку, оцінка кредитного ризику цього банку має особливу актуальність, особливо в умовах економічної нестабільності та зовнішніх викликів.

Банк здійснює широкий спектр фінансових операцій, серед яких ключову позицію займає кредитування суб'єктів господарювання та населення. Для оцінки рівня кредитного ризику необхідно проаналізувати фінансову звітність, зокрема структуру та динаміку кредитного портфеля. Дослідження доходів та витрат АТ КБ «ПриватБанк» є вихідною точкою для аналізу фінансового стану установи та оцінки ефективності її кредитної діяльності (рис. 2.1).

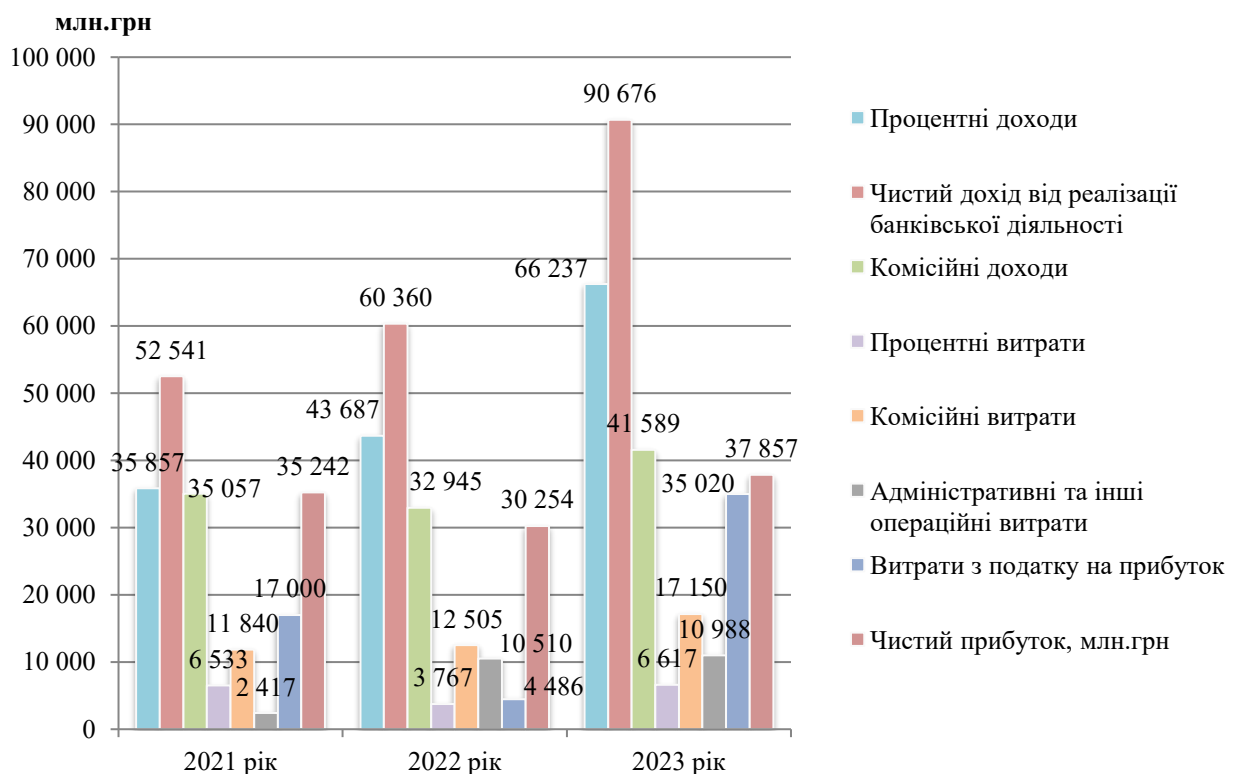

Рис. 2.1. Динаміка доходів та витрат АТ КБ «ПриватБанк» за 2021-2023 роки, в млн. грн

Джерело: побудовано автором на основі [2, 3, 4].

У порівнянні з 2021 роком, у 2023 році АТ КБ «ПриватБанк» збільшив процентний дохід на 31 180 млн грн (з 35 057 до 66 237 млн грн), комісійний - на 6 532 млн грн (з 35 057 до 41 589 млн грн), чистий дохід від реалізації банківських операцій - на 38 135 млн грн (з 52 541 до 90 676 млн грн). Адміністративні та інші операційні витрати зросли на 8 579 млн грн (з 8 571 до 17 150 млн грн), витрати з податку на прибуток - на 8 571 млн грн (з 2 417 до 10 988 млн грн). Чистий прибуток збільшився на 2 615 млн грн - з 35 242 млн грн у 2021 році до 37 857 млн грн у 2023-му. Графік свідчить про зростання доходів банку з одночасним контролем витрат та стабільним приростом прибутку.

Для глибшого розуміння фінансової структури банку та ефективності управління активами й зобов'язаннями доцільно здійснити вертикальний аналіз балансу, який дозволить оцінити частку основних статей у загальному обсязі активів і пасивів, виявити тенденції у структурі фінансового забезпечення та напрямках розміщення ресурсів, відповідні дані наведені у додатку Г.

Згідно з результатами вертикального аналізу балансу АТ КБ «ПриватБанк» за 2021-2023 роки, спостерігається збільшення активів на 278 683 млн грн (+69,4%), найбільше зростання - за грошима, коштами в банках та інвестиціями. Кредитний портфель виріс на 23 801 млн грн, зобов'язання - на 260 566 млн грн, а капітал - на 18 117 млн грн, що підтверджує фінансову стійкість і стратегію на ліквідність і диверсифікацію. Структура балансу демонструє стабільність ресурсної бази, зростання ліквідних активів і контрольоване управління зобов'язаннями, що є ознаками фінансової збалансованості банку.

Не менш важливе значення має кредитний портфель банку. Задля діагностики кредитного портфеля розглянемо його структуру, яка наведена у табл.2.1. У 2021-2023 роках АТ КБ «ПриватБанк» наростив обсяг наданих кредитів на 13,34%, при цьому кредити без урахування резервів зросли на 34,89%, що свідчить про покращення структури портфеля. Найбільший приріст продемонстрували кредити юридичним особам (91,46%). Прострочена

заборгованість зросла незначно (3,4%), а її питома вага у кредитному портфелі зменшилася з 71,96% до 65,65%, що вказує на підвищення якості кредитів.

Таблиця 2.1.

**Структура кредитного портфелю АТ КБ «ПриватБанку»
за 2021-2023 роки, млн. грн**

Показники	Роки			Темп приросту, % 2021 до 2023 року
	2021	2022	2023	
Надані кредити	242568	250496	274917	13,34
Надані кредити (без резерву на очікування кредитні збитки)	68218	68084	92019	34,89
Кредити юридичним особам	18537	28133	35491	91,46
Кредити фізичним особам	51655	43222	60147	16,44
Дебіторська заборгованість за договорами фінансового лізингу	2069	1175	809	-60,90
Заборгованість за фінансовим лізингом, яка ведеться як окремий портфель	163513	167931	170042	3,99
Прострочена заборгованість за кредитами	174551	178561	180 487	3,40
Резерви під очікувані кредитні втрати	174350	182412	182898	4,90
Питома вага прострочених кредитів у кредитному портфелі	71,96	71,28	65,65	X

Джерело: розраховано автором на основі [2, 3, 4].

Найбільший приріст продемонстрували кредити юридичним особам (91,46%). Прострочена заборгованість зросла незначно (3,4%), а її питома вага у кредитному портфелі зменшилася з 71,96% до 65,65%, що вказує на підвищення якості кредитів. Резерви під збитки зросли на 4,9%, зберігаючи стабільне покриття ризиків. Динаміка показників свідчить про поступове зростання кредитної активності банку із одночасним покращенням якості кредитного портфеля та ефективним управлінням кредитним ризиком.

Зростання обсягів кредитування підтверджується структурним аналізом за категоріями позичальників (додаток Д). У 2021-2023 роках АТ КБ «ПриватБанк» демонструє відновлення кредитної активності серед фізичних і

юридичних осіб, особливо в автокредитуванні та АПК. Зменшення частки карткових кредитів і кредитів на товари свідчить про зміну споживчих уподобань.

Банк зосередився на стійких сегментах, проте важливо враховувати не лише обсяги, а й якість портфеля (додаток Е). За 2023 рік 120 529 млн грн - це кредити без прострочення чи знецінення, з яких 54 952 млн грн - фізичним особам, 60 219 млн грн - малому бізнесу, 5 267 млн грн - юрособам. Більше 52 462 млн грн припадає на позики до 1 млн грн, що знижує ризик концентрації.

Разом з тим, прострочена заборгованість понад 361 день становить 7 072 млн грн, з них 6 314 млн грн - роздріб, 950 млн грн - МСБ. Це вказує на ризики в сегменті фізосіб, попри загальний прогрес. Для всебічної оцінки ефективності управління кредитним ризиком доцільно проаналізувати динаміку ключових коефіцієнтів, які характеризують якість, прибутковість та ризиковість кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» у 2021-2023 роках (табл.2.2).

Таблиця 2.2.

**Показники прибутковості кредитного портфелю АТ КБ
«ПриватБанку» за 2021-2023 роки**

Показники	Роки			Відхилення	
	2021	2022	2023	Абсолютне, +,-	Відносне, %
Н7	8,01	6,37	5,47	-2,54	-14,13
Н8	0	0	0	0	0
Н9	0,08	0	0	-0,08	0
Коефіцієнт покриття кредитного портфеля	0,28	0,23	0,31	-0,59	10,71
Коефіцієнт якості кредитного портфеля	2,56	2,68	1,99	-0,57	-22,27
Коефіцієнт покриття класифікованих кредитів власним капіталом	2,61	3,15	2,15	-0,46	-17,62
Коефіцієнт проблемних кредитів	0,72	0,71	0,65	-0,07	-9,72
Коефіцієнт доходності кредитного портфелю	0,54	0,64	0,72	0,18	33,33
Коефіцієнт співвідношення відсоткових доходів і відсоткових витрат	5,49	11,6	10	4,51	82,15
Коефіцієнт прибутковості кредитних операцій	0,43	0,59	0,65	0,22	51,16
Чиста процентна маржа %	7,31	7,38	8,77	1,46	19,97
Чистий спред %	11,33	11,53	13,87	2,54	22,42

Джерело: сформовано автором на основі [2, 3, 4].

Аналіз показників АТ КБ «ПриватБанк» за 2021–2023 роки свідчить про зростання ефективності кредитної діяльності: дохідність кредитного портфеля зросла з 0,54 до 0,72, прибутковість операцій – з 0,43 до 0,65, чиста процентна маржа – з 7,31% до 8,77%, а спред – з 11,33% до 13,87%. Співвідношення процентних доходів і витрат збільшилось з 5,49 до 10,00. Паралельно покращились ризикові показники: коефіцієнт проблемних кредитів знизився з 0,72 до 0,65, коефіцієнт якості портфеля – з 2,56 до 1,99, покриття портфеля зросло до 0,31, а зниження покриття класифікованих кредитів капіталом (з 2,61 до 2,15) не є критичним.

Норматив Н7 зменшився з 8,01% до 5,47%, залишаючись нижчим за граничне значення. Нормативи Н8 та Н9 залишались на рівні 0, що свідчить про відсутність концентрації ризиків. Порівняння з іншими держбанками (табл. 2.3) дозволяє оцінити ефективність ризик-менеджменту.

Таблиця 2.3.

**Показники якості кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанку»,
Ощадбанку та Укрексімбанку за 2021-2023 роки**

Роки	Обсяг непрацюючих кредитів (NPL), млн грн	Загальний кредитний портфель, млн грн	Частка проблемних кредитів у загальному портфелі, %
ПриватБанк			
2021	63 081,21	232 772,17	27,1%
2022	110 969,7	250 496,26	44,3%
2023	132 265,8	274 917,14	41,2%
Ощадбанк			
2021	32 107,2	84 762,51	37,88%
2022	44 709,2	97 209,5	45,99%
2023	46 117,4	101 572,3	45,4%
Укрексімбанк			
2021	25 493,2	95 108,6	26,8%
2022	36 175,4	116 017,3	31,18%
2023	23 207,52	97 604,5	31,97%

Джерело: сформовано автором на основі [1, 2, 3, 4, 6].

У 2021-2023 роках динаміка частки непрацюючих кредитів (NPL) в загальному кредитному портфелі ПриватБанку, Ощадбанку та Укрексімбанку

демонструє різноспрямовані тенденції, що вказує на відмінності в якості активів і підходах до управління кредитними ризиками.

Значна частка непрацюючих кредитів, особливо у ПриватБанку та Ощадбанку, вказує на потребу в посиленні внутрішнього контролю, вдосконаленні процесів кредитування та впровадженні більш ефективної системи управління активами. Укрексімбанк демонструє певне покращення, проте загальний рівень NPL залишається високим у контексті міжнародних стандартів. Загалом, ситуація вказує на суттєві виклики в управлінні кредитними ризиками в державному банківському секторі, особливо в умовах воєнного та посткризового періодів.

Для узагальнення виявлених під час аналізу сильних і слабких сторін АТ КБ «ПриватБанку», а також зовнішніх факторів, які можуть впливати на рівень кредитного ризику, доцільно провести SWOT-аналіз (додаток Ж).

Такий підхід дозволяє комплексно оцінити поточну ситуацію та сформулювати напрями стратегічного розвитку кредитної політики банку.

Найбільший кредитний портфель в Україні сприяє диверсифікації ризиків. Прибутковість зростає, що свідчить про ефективне управління. Малий розмір роздрібних кредитів знижує концентрацію. Попри зменшення проблемних кредитів, їх рівень залишається високим – NPL 41,2%, із великою часткою прострочених та карткових кредитів. Зниження покриття проблемних кредитів капіталом вказує на недостатні резерви. Економічне відновлення, особливо в агросекторі, може активізувати попит. Нові аналітичні інструменти й державна підтримка покращують ризик-менеджмент. Водночас нестабільність, війна та регуляторні зміни ускладнюють платіжну дисципліну й підвищують витрати. Загалом, АТ КБ «ПриватБанк» має сильні сторони, але й потребує удосконалення в управлінні кредитними ризиками, зокрема через впровадження нових технологій і поліпшення контролю за якістю портфеля.

Висновки до розділу 2

1. АТ КБ «ПриватБанк» є системно важливим банком з найбільшим кредитним портфелем в Україні, що забезпечує широкий вплив на фінансову систему та дозволяє реалізовувати стратегії диверсифікації ризиків. Позитивна динаміка прибутковості та якісна структура роздрібного портфеля підтверджують ефективність управління активами.

2. Фінансові показники АТ КБ «ПриватБанк» свідчать про стабілізацію після кризового періоду, який відбувся через війну та нарощування прибутковості. Однак структурні ризики, зокрема надмірна частка прострочених кредитів, можуть обмежувати потенціал зростання. Банк має суттєві резерви для розвитку за умови зміцнення кредитної політики та оптимізації ризик-менеджменту.

3. Подальша ефективність діяльності банку залежатиме від здатності адаптувати кредитну стратегію до зовнішніх викликів, удосконалити підходи до роботи з проблемною заборгованістю та впровадити сучасні цифрові рішення для управління ризиками в умовах високої економічної невизначеності.

РОЗДІЛ 3.

ПРОГНОЗУВАННЯ КРЕДИТНОГО РИЗИКУ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДІВ ОЦІНКИ КРЕДИТНОГО РИЗИКУ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

Оцінка ризиків в умовах постійно змінюваних макроекономічних факторів та підвищення нестабільності на ринках потребує використання більш точних інструментів і моделей прогнозування. Це дозволяє краще оцінювати можливі втрати й формувати відповідні резерви для забезпечення фінансової стабільності банку.

У сучасних умовах динамічного фінансового середовища питання ефективного управління кредитним ризиком набуває особливої актуальності для банківського сектору. АТ КБ «ПриватБанк», як один із лідерів фінансового ринку України, активно впроваджує сучасні підходи до прогнозування та оцінки кредитного ризику, зосереджуючи увагу на мінімізації ймовірних втрат та забезпеченні стабільності кредитного портфеля [8].

Модель оцінки кредитного ризику, що використовується в АТ КБ «ПриватБанк», є ключовим інструментом у системі управління ризиками банку. Вона поєднує в собі автоматизовані рішення та аналітичні інструменти для оцінки ймовірності дефолту позичальника, його платоспроможності, а також передбачення можливих фінансових втрат банку. Основна мета цієї моделі полягає в мінімізації кредитних ризиків та зниженні рівня неповернення кредитних коштів, що дозволяє забезпечити фінансову стабільність установи [5].

До основних елементів моделі оцінки кредитного ризику в ПриватБанку належать:

- Скориговані аналітичні моделі, побудовані на базі великих обсягів історичних та актуальних даних, з урахуванням статистичних і поведінкових змінних, таких як рівень доходів клієнта, кредитна історія, рівень заборгованості, а також макроекономічні показники.

- Ключові ризикові показники – ймовірність дефолту (PD), рівень втрат у разі дефолту (LGD), обсяг заборгованості на момент дефолту (EAD).

- Інтеграція з даними кредитних бюро, що дозволяє деталізувати кредитні історії позичальників, забезпечуючи комплексний підхід до аналізу їхньої фінансової поведінки.

- Моніторинг та адаптація моделей, які передбачають регулярне оновлення алгоритмів на основі аналізу ефективності, ретроспективного аналізу результатів, а також проведення стрес-тестування [9].

Для глибшого розуміння динаміки кредитного ризику в АТ КБ «ПриватБанк» було здійснено прогнозування основних показників (рис. 3.1).

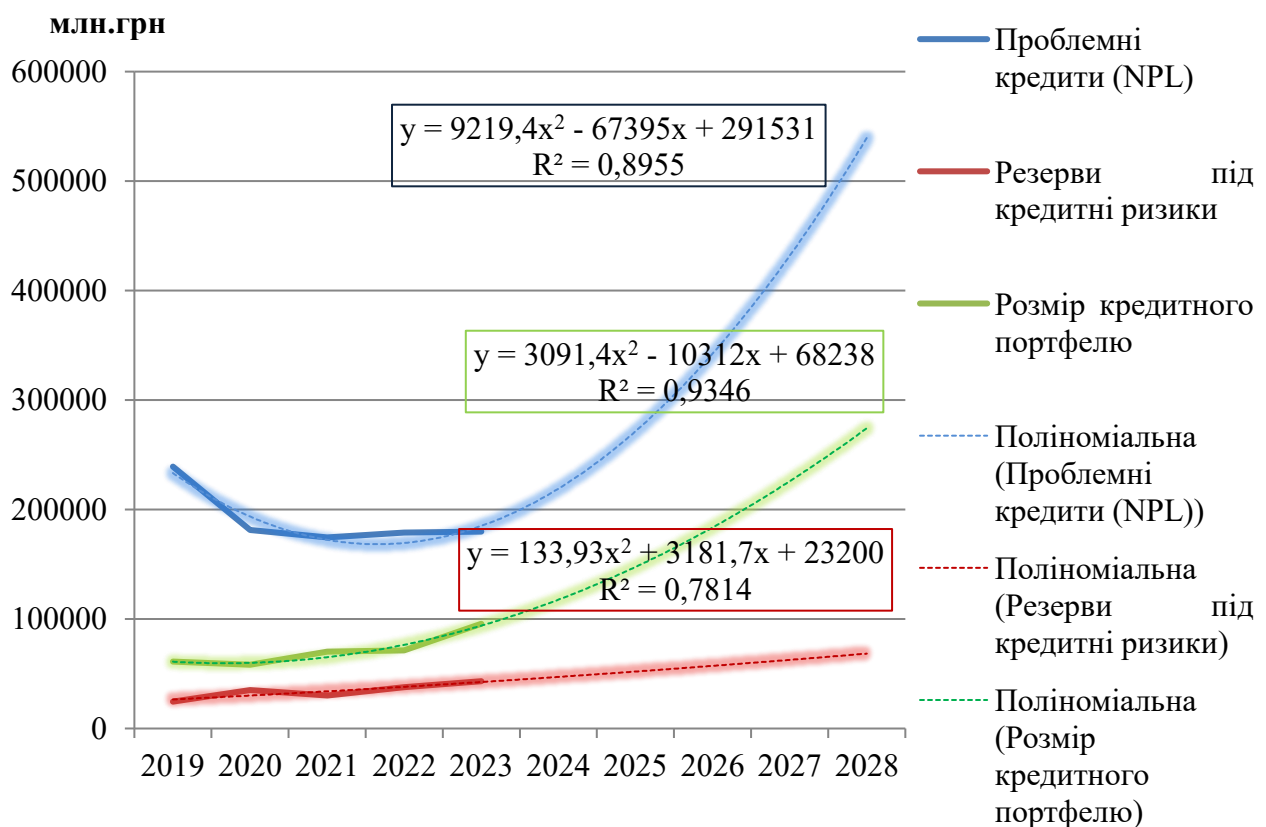

Рис. 3.1. Моделювання тенденцій проблемних кредитів, резервів та кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» у 2025-2028 роках

Джерело: побудовано автором на підставі даних [2, 3, 4].

Ці показники, безпосередньо, впливають на формування кредитного портфеля банку. До таких показників належать обсяг проблемних кредитів

(NPL), розмір резервів під кредитні ризики та загальний обсяг кредитного портфеля. На основі статистичних даних за попередні роки та з використанням поліноміального трендового аналізу побудовано графік, який відображає очікувану динаміку зазначених показників у середньостроковій перспективі - до 2028 року.

Проведений аналіз прогностичної динаміки ключових показників кредитного ризику в АТ КБ «ПриватБанк» дозволяє глибоко оцінити потенційні загрози для фінансової стійкості банку у середньостроковій перспективі. Згідно з побудованими моделями, у період з 2025 по 2028 роки спостерігається чітка тенденція до параболічного зростання обсягу проблемних кредитів (NPL). Такий характер зростання вказує не лише на тимчасові коливання, а на структурне погіршення якості кредитного портфеля, що потребує системної реакції банку.

Водночас загальний обсяг кредитного портфеля продовжує зростати, що свідчить про підтримку банком активної кредитної політики та намагання розширювати свою ринкову присутність. Проте це зростання відбувається на фоні уповільнення формування резервів під кредитні ризики, що, за результатами моделі, відстає від темпів зростання проблемної заборгованості.

Таке відставання створює реальну загрозу недоформування резервів, особливо в умовах можливої макроекономічної нестабільності чи погіршення платіжної дисципліни позичальників. Це може знизити здатність банку ефективно реагувати на негативні сценарії розвитку подій, що напряму впливає на його фінансову стійкість.

Рівень кореляції між показниками (коефіцієнт R) свідчить про високий взаємозв'язок між зростанням проблемних кредитів ($R=0,89$) і недостатньою динамікою резервного покриття ($R=0,78$), що підкреслює необхідність оновлення політики ризик-менеджменту банку на основі прогностичної аналітики.

Інтерпретація цих результатів вказує на необхідність посилення контролю за якістю кредитного портфеля, вдосконалення існуючих моделей оцінки кредитного ризику та впровадження більш адаптивних підходів до формування

резервів. Банку доцільно зосередитися на впровадженні аналітичних інструментів прогнозування з урахуванням макроекономічних, поведінкових і регіональних факторів, що дозволить своєчасно реагувати на зростаючі ризики та підвищити стійкість фінансової системи до зовнішніх шоків.

Враховуючи результати прогнозного аналізу, можна зробити висновок про потребу не лише в оперативному моніторингу кредитного ризику, але й у якісному вдосконаленні існуючих моделей його оцінки. Поточні інструменти, хоч і виконують свою базову функцію, поступово втрачають ефективність в умовах динамічного макроекономічного середовища, нестабільності валютного ринку та зміни поведінкових патернів позичальників [26].

З метою підвищення точності прогнозування та зниження рівня проблемної заборгованості, особливу увагу слід приділити моделям оцінки ймовірності дефолту (PD), скоринговим системам та алгоритмам стрес-тестування. Також важливим напрямом є оптимізація інтеграції внутрішньобанківських та зовнішніх даних, включно з інформацією від кредитних бюро (додаток 3).

Запропоновані напрями дозволять не лише підвищити точність ризик-менеджменту, а й забезпечити ефективнішу адаптацію банку до умов високої мінливості ринку. Для забезпечення ефективного ризик-менеджменту ПриватБанк має впроваджувати інтегровану систему управління ризиками (ERM), яка охоплює всі види ризиків, включаючи кредитні, операційні, ринкові, інформаційні та ризики ліквідності. Таке системне бачення дозволяє банку бути гнучким до змін у фінансовому середовищі.

Удосконалення методів оцінки ризиків у ПриватБанку є складним, але необхідним процесом. Інтеграція сучасних технологій, зокрема штучного інтелекту, машинного навчання, аналізу великих даних, дозволить банку краще прогнозувати дефолти, адаптуватися до ринкових змін і забезпечити довготривалу фінансову стабільність.

Висновки до розділу 3

1. Оцінка кредитного ризику є ключовою для стабільності банку в умовах економічної й геополітичної нестабільності. АТ КБ «ПриватБанк» постійно вдосконалює свої методики, впроваджуючи сучасні аналітичні та автоматизовані інструменти.
2. Модель ризику дозволяє оцінювати PD, LGD, EAD і формувати резерви. Вона передбачає моніторинг, аналіз кредитної історії та адаптивність до змін. Стрес-тестування використовується для запобігання кризовим ситуаціям.
3. Прогноз на 2025-2028 роки свідчить про поступове зростання NPL за параболічною траєкторією, при недостатньому прирості резервів, що загрожує стабільності. Необхідна модернізація моделей – із застосуванням ШІ, розширенням джерел даних і врахуванням поведінкових та макроекономічних факторів.

ВИСНОВКИ

Підсумовуючи результати проведеного дослідження, яке охопило ключові аспекти кредитного ризику та методів його оцінки в банківській діяльності, можна дійти висновків:

1. Встановлено, що кредитний ризик є ключовим фактором загроз для фінансової стабільності банківських установ. Він визначає ймовірність виникнення втрат у зв'язку з невиконанням боргових зобов'язань клієнтами. В сучасних умовах високої економічної нестабільності, геополітичної напруги та зниження доходів населення, кредитний ризик суттєво посилюється, що зумовлює необхідність його точного прогнозування та ефективного управління.

2. Виявлено, що у 2023 році порівняно з 2021-м роком АТ КБ «ПриватБанк» суттєво збільшив доходи при контрольованих витратах. Процентний дохід зріс на 31 180 млн грн, комісійний – на 6 532 млн грн, чистий дохід від банківських операцій - на 38 135 млн грн. Адміністративні витрати зросли на 8 579 млн грн, податкові- на 8 571 млн грн. Чистий прибуток зріс на 2 615 млн грн. Фінансово-економічні показники свідчать про ефективне управління активами та зобов'язаннями. Активи банку зросли на 278 683 млн грн (+69,43%). Основне зростання забезпечили: гроші та їх еквіваленти (+99 447 млн грн), кошти в банках (+107 994 млн грн), інвестиції в цінні папери (+119 690 млн грн). Це вказує на концентрацію на високоліквідних активах та диверсифікацію розміщення ресурсів.

3. Розраховано, що загальний обсяг кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» станом на 2023 рік становив 274 917,14 млн грн, що на 24 420,88 млн грн більше у порівнянні з 2022 роком (250 496,26 млн грн). Обсяг кредитного портфелю свідчить про збереження активної позиції банку на кредитному ринку попри складну макроекономічну ситуацію.

4. Встановлено, що у 2021-2023 роках АТ КБ «ПриватБанк» підвищив ефективність кредитної діяльності за стабільного рівня ризику. Коефіцієнт дохідності кредитного портфеля зріс з 0,54 до 0,72, прибутковість кредитних операцій - з 0,43 до 0,65. Чиста процентна маржа зросла з 7,31% до 8,77%,

чистий спред – з 11,33% до 13,87%. Співвідношення процентних доходів і витрат збільшилось удвічі – з 5,49 до 10,00. Норматив Н7 зменшився з 8,01% до 5,47%, що свідчить про низьку концентрацію кредитного ризику. Нормативи Н8 і Н9 залишались на рівні 0, що підтверджує відсутність ризиків щодо великих або пов'язаних позичальників.

5. Проведено аналіз динаміки проблемної заборгованості (NPL) у АТ КБ «ПриватБанку», яка продовжує зростати в абсолютному вираженні, попри незначне покращення відносних показників. Так, загальний обсяг проблемних кредитів у 2022 році становив 110 969,7 млн грн, тоді як у 2023 році зріс до 132 265,8 млн грн, тобто приріст склав 21 296,1 млн грн. Водночас частка проблемних кредитів у структурі загального кредитного портфеля зменшилася з 44,3% у 2022 році до 41,2% у 2023 році, що свідчить про незначне покращення структури портфеля.

6. Проведений SWOT-аналіз діяльності АТ КБ «ПриватБанк» виявив сильні сторони: високий рівень цифровізації, гнучка бізнес-модель і широка клієнтська база. Слабкі місця - чутливість до валютних коливань, залежність від держави та проблемна заборгованість у зонах бойових дій. Серед загроз – зниження платоспроможності клієнтів, зростання неповернень та інфляційні ризики.

7. Встановлено, що динаміка зростання NPL у АТ КБ «ПриватБанку» тісно корелює з недостатністю резервного покриття: коефіцієнт кореляції між цими показниками становить $R = 0,89$, а між резервами та загальним портфелем - $R = 0,78$. Це свідчить про знижену гнучкість існуючих моделей у реакції на ризики, та необхідність їх адаптації до мінливої ситуації.

8. Виявлено, що існуючі моделі оцінки кредитного ризику (PD, LGD, EAD) у АТ КБ «ПриватБанк» мають обмежену адаптивність: PD не враховує поведінку клієнтів, LGD - ринкові коливання застав, а EAD- зміни лімітів. Рекомендовано впровадити машинне навчання, розширити скоринг через Big Data та використовувати додаткові джерела: держреєстри, fintech-платформи й альтернативні бази.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. АТ КБ «Ощадбанк». Фінансова звітність.
URL:<https://www.oschadbank.ua/finansova-zvitnist>
2. АТ КБ «ПриватБанк». Консолідований річний звіт за 2021 р. URL:
<https://surl.li/mcovvu>
3. АТ КБ «ПриватБанк». Консолідований річний звіт за 2022 р. URL:
<https://surl.li/ktcidi>
4. АТ КБ «ПриватБанк». Консолідований річний звіт за 2023 р. URL:
<https://surl.li/xaajhk>
5. АТ КБ «ПриватБанк». Положення банківської групи «ПриватБанк» про систему управління ризиками від 26.12.2012 р. С. 7-19. URL:
https://static.privatbank.ua/files/Polozheniye_po_upravleniyu_riskami.pdf.
6. АТ КБ «Укрексімбанк». Фінансова звітність. URL:
<https://www.eximb.com/ua/bank/financial-information/financial-report/>
7. Бабенко-Левада В.Г, Березовик В.М., Оніщенко С.В. Оцінка стратегії управління кредитним ризиком в банках України. *Економіка та суспільство*. 2025. № 71. URL:
<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5575/5513>.
8. Богріновцева Л.М., Заїчко І.В., Федина В.В. Управління кредитним ризиком банку на фінансовому ринку: теоретичний аспект. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2022. №2(11). С. 283-289. URL:
<https://dees.iei.od.ua/index.php/journal/article/view/373>
9. Волкова В.В., Власенко О.С. Підвищення якості кредитного портфеля як чинник мінімізації кредитного ризику банку. *Економіка і організація управління*. 2021. №2(42). С. 76-84. URL:
<file:///C:/Users/Admin/Downloads/11033-Текст%20статті-21933-1-1020210909.pdf>
10. Волкова Н.І., Попик А.І. Аналіз управління фінансовою стійкістю АТ КБ «Приватбанк». *Економіка та суспільство*. 2022. №45. С. 9-11. URL:
<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1920/1848>

11. Гладинець Н.Ю, Хланда С.П. Кредитний ризик комерційних банків та методи його мінімізації. *Економіка і суспільство*. 2017. №13. С.1060-1064.
12. Горбенко О.В. Сучасні підходи до управління кредитним ризиком у банківській діяльності. *Економіка та суспільство*. 2023. №71. С. 45-52. URL:<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/4081/4010/>
13. Єпіфанов А. О., Васильєва Т. А., Козьменко С. М., Управління ризиками банків: монографія. Том 1: Управління ризиками базових банківських операцій. Суми: УАБС НБУ, 2012. 283 с.
14. Коломієць Ю. Ю., Кочорба В. Ю. Оцінювання кредитних ризиків у системі ризик-менеджменту банківських структур. *БізнесІнформ*. 2024. №1. С. 320–332. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2024-1_0-pages-320_332.pdf
15. Кочорба В.Ю., Коломієць Ю.Ю. Інфраструктура ринку: удосконалення системи оцінки ризику дефолту кредитного портфеля комерційного банку. *Інфраструктура ринку*. 2024. № 78. С. 112-119. URL: https://www.market-infr.od.ua/journals/2024/78_2024/16.pdf
16. Курганський А.С. Теоретичні засади кредитного ризик менеджменту банківських установ. Фінанси, облік та оподаткування: теорія і практика: матеріали XIII Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. Київ: НАУ, 2022. URL: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/57789>
17. Криклій О.А., Маслак Н.Г. Управління кредитним ризиком банку: монографія. Суми: УАБС НБУ, 2008. 89с.
18. Ларіонова К., Танасієнко Н., Теоретичні основи управління кредитним ризиком банку. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2023. №5. С. 422-430. URL: <https://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2023/12/322-68.pdf>
19. Левченко В.А. Кредитний ризик банку: сутність та причини виникнення. *Підприємництво і торгівля*. 2022. № 39. С. 95-102. URL: <https://journals-lute.lviv.ua/index.php/pidpr-torgi/article/view/1501>

20. Лінтур І.В., Ковач С.С. Напрямки дослідження ризиковості кредитних операцій в банківському бізнесі. *Економіка та суспільство*. 2021. № 25. С. 96-104. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/227/217>
21. Марченко О. В., Петрикiва О. С., Коробко К. О. Мінімізація кредитного ризику та підвищення якості кредитного портфеля банку. *Бізнес Інформ*. 2022. № 11. С. 206-209. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2022-11_0-pages-205_210.pdf
22. Матвійчук В. І., Золотар А. К. Практичне використання методів мінімізації кредитного ризику на прикладі ПАТ АБ «УКРГАЗБАНК». *Економіка і організація управління*. 2020. №4 (40). С. 100-105.
23. Муравецький Н. Управління кредитним ризиком у банківських установах в умовах воєнного стану. *Львівський національний університет імені Івана Франка*. 2024. URL: <https://econom.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/11/Muravetskyu-N.pdf>
24. Островська Н.С. Методи мінімізації банківських ризиків в Україні. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 29. С. 80-84.
25. Петричук А.С. Кредитний ризик банківських установ та методи його мінімізації. *Студентські наукові читання: 2024. Поліський національний університет. Житомир*. 2024. С. 137-140.
26. Петричук А.С. Склад та динаміка кредитного портфеля АТ КБ «Приват банк» та оцінка його якості. *Фінансовий механізм забезпечення відновлення економіки України в сучасних умовах. Державний податковий університет. Ірпінь*. 2025. URL: https://dpu.edu.ua/images/2025/Photo_dlya_novyn_2025/Naukovi%20zahodi/02%20lutij%20Naukovi%20zahodi/Programa_konferencii_26_02_2025.pdf
27. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 10.01.2025 № 2121-III, (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>

28. Про затвердження Вимог до організації внутрішнього контролю в банках України: Рішення Правління НБУ від 17.04.2018 № 225-рш. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/vr225500-18#Text>

29. Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні. Постанова НБУ від 06.08.2024. № z0841-01. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01#Text>

30. Про затвердження Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями. Постанова НБУ від 25.02.2025. № v0351500-16. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16#Text>

31. Про затвердження Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах: Постанова НБУ від 30.03.2023 № 40. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0040500-23#Text>

32. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки: Закон України від 19.06.2020 № 738-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/738-20#Text>

33. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001 № 2664-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text>

34. Садчикова І.В., Онопрієнко А.В. Оцінка кредитного ризику комерційного банку в умовах корона кризи. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2022. №2(30). С. 115-124. URL: <https://ppeu.stu.cn.ua/article/view/271183>

35. Сарахман О., Шурпенкова Р. Оцінка кредитного ринку банківських установ: нові інструменти виявлення ризику та управління ним. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*. 2024. № 7. С. 240-248. URL: <https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe/article/view/237/222>

36. Сич О.А., Сінявіна А.С. Оцінка кредитного ризику банку в умовах воєнного стану. *Молодий вчений*. 2024. №7(131). С. 251-258. URL: <https://www.researchgate.net/publication/388202173>

37. Стратегія макропруденційної політики: веб-сайт. URL: file:///C:/Users/Admin/Downloads/Strategy_MaP.pdf
38. Федина В.В. Кредитний ризик банку: сутність та причини виникнення. *Підприємництво і торгівля*. 2022. №39. URL: <https://journals-lute.lviv.ua/index.php/pidpr-torgi/article/view/1501>
39. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
40. Шалигіна І.В. Кредитний портфель українських банків під час війни: ефективне формування та мінімізація ризиків. *Сталий розвиток економіки*. 2024. № 2(49). С. 186-200. URL: <https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/959/918>
41. Шубенко І.А. Єдність кредитного ризику як ризику кредитора та ризику позичальника : минуле та сучасний підхід. *Бізнес Інформ*. 2023. № 1. С. 151-159. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2023_1_23